

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z powództwa W. G.
przeciwko Z. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 stycznia 2024 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego Sądu - Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie
z dnia 9 sierpnia 2022 r., sygn. akt VI Pa 38/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 240 złotych (słownie: dwieście czterdzieści złotych) wraz z ustawowymi odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie z powództwa W. G. przeciwko Z. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o przywrócenie do pracy, oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 25 stycznia 2022 r., którym oddalono powództwo.

Powód wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając ten wyrok w całości. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego

wyroku i jego zmianę w całości przez uwzględnienie apelacji skarżącego w całości i zasądzenie od pozwanego 60.000 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu pozwu w sprawie do dnia zapłaty, oraz kosztami postępowania sądowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu z uwzględnieniem kosztów postępowania kasacyjnego, a w każdym przypadku o zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego w postępowaniu według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego:

1) art. 52 § 1 pkt 1 k.p., przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że uzasadnioną przyczynę w zakresie dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę z pracownikiem stanowiło dokonanie wydruków prywatnych w trakcie trwania stosunku pracy, oraz jednorazowe krótkie spotkanie w przedśionku pracodawcy pracownika z innymi osobami, gdy nie uzasadnia to dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę z pracownikiem; 2) art. 52 § 1 pkt 1 k.p., przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że dla oceny zasadności przyczyn rozwiązania dyscyplinarnego umowy o pracę nie ma znaczenia waga, stopień zawinienia, waga naruszonych obowiązków pracowniczych, które zostały wskazane w oświadczeniu w przedmiocie rozwiązania w zakresie porównania przyczyn zawartych w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy, które okazały się uzasadnione oraz nieuzasadnione, mając na uwadze znaczną rozbieżność tych czynników w odniesieniu do każdej z przyczyn, gdy zgodnie z prawidłową wykładnią przedmiotowe należało uwzględnić przy ocenie zasadności dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę przy przyjęciu przyczyny przyjętej przez Sąd orzekający za wykazaną; 3) art. 52 § 1 pkt 1 k.p., przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że uzasadniającym dyscyplinarne rozwiązanie umowy o pracę jest prowadzenie działalności gospodarczej konkurencyjnej wobec pracodawcy, które to ma polegać na dokonaniu wydruków prywatnych w trakcie trwania stosunku pracy, oraz jednorazowym krótkim spotkaniu w przedśionku pracodawcy pracownika z innymi osobami, gdy przedmiotowe nie mieści się w pojęciu prowadzenia działalności gospodarczej konkurencyjnej wobec pracodawcy,

która uzasadniać miałyby dyscyplinarne rozwiązanie umowy o pracę; 4) art. 30 § 4 k.p. w zw. z art. 52 § 1 pkt 1 k.p. oraz art. 52 § 1 pkt 1 k.p., przez błędną wykładnię przepisów polegającą na przyjęciu, że spełnia przesłankę konkretności, oraz podania przyczyny rozwiązania dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę sformułowanie przyczyny rozwiązania umowy o pracę jako „Ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, jakimi są sumienne i staranne wykonywanie pracy, w tym dbanie o dobro i mienie zakładu pracy oraz przestrzeganie tajemnicy przedsiębiorstwa, poprzez stwarzające zagrożenie istotnych interesów pracodawcy prowadzenie (w godzinach pracy u pracodawcy i z wykorzystaniem mienia pracodawcy) działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy w branży wodociągowo-kanalizacyjnej, stanowiącej jednocześnie przejaw braku lojalności wobec pracodawcy i będący przyczyną utraty zaufania do pracownika.”, gdy zgodnie z prawidłową wykładnią tych przepisów nie można mówić by tak sformułowana przyczyna rozwiązania umowy o pracę w trybie dyscyplinarnym stanowiła niewadliwe uzasadnienie rozwiązania umowy o pracę w tym trybie, nadto w szczególności by spełniała kryterium konkretności przyczyny dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę.

Skarżący podniósł również zarzut naruszenia przepisów postępowania, które to uchybienia mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy: 1) art. 385 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie i oddalenie apelacji, gdy zachodziły podstawy do jej uwzględnienia; 2) art. 386 § 1 k.p.c., przez jego niezastosowanie polegające na oddaleniu apelacji, gdy zachodziły podstawy do jej uwzględnienia; 3) art. 328 § 2 k.p.c., przez brak odniesienia się w uzasadnieniu do tego, dlaczego przyczyny rozwiązania, które Sąd uznał za uzasadnione miałyby stanowić prowadzenie konkurencyjnej wobec powoda działalności gospodarczej, co rzutuje na wpływ postępowania, gdyż nie jest znany tok rozumowania Sądu orzekającego w tym zakresie, nadto przez brak wystarczającego uzasadnienia w zakresie przyjęcia, iż dokonywanie wydruków prywatnych oraz incydentalne spotkanie prywatne w miejscu pracy stanowić ma ciężkie oraz zawinione naruszenie obowiązków pracowniczych stanowiące podstawę dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę oraz, iż sformułowanie zawarte w oświadczeniu w przedmiocie rozwiązania umowy

o pracę spełniało przesłankę konkretności, co uniemożliwia weryfikację toku rozumowania Sądu orzekającego w tym zakresie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na istotne zagadnienie prawne oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Skarżący sformułował następujące pytania jako zagadnienia prawne: 1) czy w wypadku sformułowania przez pracodawcę dwóch przyczyn dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę, gdy jedna z tych przyczyn wskazuje na daleko idące, ciężkie oraz wysoce zawinione naruszenie obowiązków pracowniczych, druga zaś stanowi prowadzenie działalności gospodarczej konkurencyjnej względem pracodawcy, a polegać ma na dokonywaniu prywatnych wydruków w czasie pracy oraz jednorazowym, krótkim spotkaniu w czasie pracy, to czy należy oceniając przyczynę rozwiązania umowy o pracę brać pod uwagę fakt, że przyczyna pierwsza okazała się nieuzasadniona, druga zaś przy hipotetycznym przyjęciu, że stanowi ciężkie oraz zawinione naruszenie obowiązków pracowniczych nie powinna być oceniana przez pryzmat doniosłości każdej z podanych przyczyn, czy też nawet w wypadku, gdy istnieje znaczna dysproporcja między ciężarem naruszeń obowiązków pracowniczych, oraz zawinienia, w zakresie przyczyny nie mającej miejsca do przyczyny występującej to przedmiotowe pozostaje bez znaczenia dla oceny zasadności odwołania pracownika od tak sformułowanego oświadczenia w przedmiocie rozwiązania umowy o pracę? 2) czy dokonywanie prywatnych wydruków oraz jednorazowe spotkanie prywatne w czasie pracy stanowi uzasadnioną przyczynę dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę oraz stanowi potwierdzenie prowadzenia działalności gospodarczej przez pracownika, czy też dokonywanie prywatnych wydruków w czasie pracy oraz jednorazowe, krótkie spotkanie w pracy nie stanowi podstawy dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę, ale stanowić może przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę? 3) czy przez pojęcie prowadzenia działalności gospodarczej konkurencyjnej wobec pracodawcy, która uzasadnia dyscyplinarne rozwiązanie umowy o pracę z pracownikiem należy uznać dokonywanie prywatnych wydruków w czasie pracy oraz jednorazowe, krótkie spotkanie w pracy, czy też nie może to zostać zakwalifikowane jako ciężkie oraz zawinione naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych uzasadniające rozwiązanie dyscyplinarne umowy o pracę? Uzasadniając oczywistą

zasadność skargi kasacyjnej skarżący podniósł, że dokonanie wydruków prywatnych oraz jednorazowe krótkie spotkanie w przedsiionku pracodawcy pracownika z innymi osobami nie mogły stanowić zasadnej przyczyny rozwiązania umowy o pracę w trybie dyscyplinarnym, który stanowi najsurowszy oraz najbardziej radykalny sposób zakończenia stosunku pracy, natomiast mogłyby stanowić uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę. Ponadto Sąd orzekający nie stwierdził by pracownik miał prowadzić działalność gospodarczą, która jest konkurencyjna względem pracodawcy, tym samym nie można stwierdzić by zaistniała przyczyna rozwiązania umowy o pracę, która miałaby być wskazana w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę. Sformułowanie przyczyny dyscyplinarnego rozwiązania umowy o pracę nie zawierające wskazania ani konkretnych zdarzeń, ani konkretnych dat naruszeń nie wyczerpuje znamion konkretności przyczyny rozwiązania umowy o pracę.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odrzucenie skargi kasacyjnej bądź odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a ponadto o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga

kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC z 2006 r. nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na to, że skarżący jako przyczynę uzasadniającą przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał występowanie istotnego zagadnienia prawnego i oczywistą zasadność skargi, stwierdzić należy, że zapatrywania te wzajemnie się wykluczają. Nie można bowiem równocześnie twierdzić, że rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku było efektem oczywistego naruszenia przepisów rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji, oraz sugerować, iż prawo to wymaga wykładni w ramach istotnego zagadnienia prawnego, które występuje wszakże tylko wtedy, gdy stosowanie konkretnych przepisów budzi poważne wątpliwości.

Ponadto oceniany w wyżej wskazanym kontekście wniosek skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do wniosku, że jego uzasadnienie w rzeczywistości sprowadza się do alternatywnej oceny materiału dowodowego. Jest to zatem niedopuszczalna dyskusja z poczynionymi już i wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz przeprowadzana przez skarżącego własna ocena sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 2014 r., II UK 158/14, LEX nr 1768887; z dnia 25 czerwca 2019 r., II UK 290/18, LEX nr 2685442; z dnia 4 lipca 2019 r., III UK 330/18, LEX nr 2691634).

Sposób, w jaki autor skargi kasacyjnej sformułował istotne w jego ocenie zagadnienia prawnie wskazuje na to, że zmierza on w istocie jedynie do rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy. Podkreślić zatem należy, że Sąd Najwyższy nie jest sądem trzeciej instancji. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 2022 r., I CSK 3439/22, LEX nr 3549672; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2022 r., I CSK 3736/22, LEX nr 3498548). Ponadto skarżący formułuje powołane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zagadnienia w oderwaniu od ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Również w odniesieniu do powoływanej przez skarżącego we wniosku przesłanki w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej zauważyć należy, że zasadą postępowania kasacyjnego jest związanie Sądu Najwyższego stanem faktycznym sprawy ustalonym w zaskarżonym orzeczeniu. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący *de facto* wyłącznie polemizuje z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sądy *meriti*, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Polemika z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej

wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na sprzeczność z przepisem art. 398³ § 3 k.p.c. jest a *limine* niedopuszczalna (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, LEX nr 1101306.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, LEX nr 1102310; z dnia 20 stycznia 2016 r., II UK 292/15, LEX nr 2026233).

Wystąpienie przesłanek kwalifikacyjnych ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych należy analizować łącznie w każdym konkretnym stanie faktycznym, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności danego przypadku. Przepis art. 52 § 1 pkt 1 k.p. ma bowiem charakter klauzuli generalnej, zaś ocena zastosowania przepisów zawierających takie klauzule (zwroty niedookreślone, jak ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych) zależy od całokształtu ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/2002, OSNP 2004 nr 16, poz. 283 oraz z dnia 5 listopada 2008 r., III SK 22/2008, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 331; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2022 r., III PSK 239/21, LEX nr 3521359).

Zgodnie z ustaleniami faktycznymi w sprawie powód wykonywał własną działalność gospodarczą w godzinach pracy u pozwanej i z wykorzystaniem jej sprzętu. Z 249 dokonanych wydruków aż 113 było wydrukami prywatnymi powoda niezwiązanymi z pracą wykonywaną przez powoda dla pozwanej, a związanymi z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Ponadto wspominając we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania o prywatnym spotkaniu w przedsiönku pozwanej, powód pomija pozostałe dokonane w sprawie ustalenia faktyczne. Zgodnie z tymi ustaleniami ze względu na stan epidemii przedsiönek ten wyznaczono jako miejsce obsługi klientów, a przekroczenie ilości osób mogących jednorazowo przebywać w tym pomieszczeniu utrudniało pracodawcy realizację jego obowiązku obsługi kontrahentów pozwanej - mieszkańców Szczecina, w sytuacji, gdy pozwana jest zakładem użyteczności publicznej i świadczy usługi za środki publiczne na rzecz mieszkańców. Powód ignorował też prośby o opuszczenie przez niego i osoby, z którymi się spotkał, pomieszczenia z uwagi na przekroczony limit osób.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

(r.g.)